

## Ватан туйғуси ва мафкуравий тарбия

Ф.Тўрақулова,  
Қўқон ДПИ ўқитувчиси

Миллий истиқлол ғояси ўзининг моҳият эътибори жиҳатидан мустақил мамлакатимизнинг келажакдаги ижтимоий-иқтисодий тараққиётида муҳим аҳамият касб этади. Чунки у жамиятимизнинг барча аъзоларини, айниқса ўсиб келаётган ёш авлодни миллий ва умуминсоний кадриятларга асосланган ижобий фазилатлар руҳида тарбиялаш, уларда келажакка ишонч, мустаҳкам эътиқод, мустақиллик, мустақил фикрлай олиш, маънавий-ахлоқий жиҳатдан баркамол инсонлар қилиб вояга етказиш вазифаларини амалга оширишга қаратилган.

Маълумки, Ватан туйғуси тарбияси миллий истиқлол ғоясининг марказий тамойилларидан ҳисобланади. Бунинг боиси шундаки, у ўз навбатида ҳар бир кишида тарбиянинг барча таркибий қисмларининг шаклланиши ҳамда эътиқодга айланишида муҳим аҳамият касб этади. Бу ўринда ҳам шуни айтиб ўтиш жоизки, кишилардаги Ватан туйғуси куйидагиларда ифодаланади:

- ўзи туғилиб ўсган жойига нисбатан меҳр-муҳаббат, садоқатда;
- ўз Ватани, унинг бойликлари билан фахрланишда;
- ўз Ватанининг келажакдаги равнақи, гуллаб-яшнашига нисбатан ишончда;
- ўзи туғилиб ўсган ҳудуд, ўлка, Ватаннини ўзгалар томонидан оёқ ости қилинишига йўл қўймаслигида;
- ўз Ватанида амалга оширилаётган ижобий ўзгаришлар, янгиликлар, бунёдкорлик ишлари билан фахрланишда;
- ўз она-Ватанида тинчлик, барқарорликнинг тантана қилаётганлигини ҳис этишда;

- ўз она-Ватанида бутун дунёга машҳур бўлган алломаларнинг етишиб чиққонлигидан ғурурланишда;

- ўз халқининг меҳмондўстлиги, меҳнатсеварлиги, самимийлиги билан фахрланишда,

- ўтмиш маънавий мероси, қадриятлари, анъаналарининг ранг-баранглигини ҳис этишда.

Маълумки, кишилардаги Ватан туйғуси илк болалик чоғидан бошлаб шаклланади ва тарбиявий жараёнлар натижасида ривожланиб боради. Шу боисдан ҳам ватан туйғусини тарбиялаш ишига дастлаб оилада, сўнгра мактабгача таълим муассасаларида: болалар ясилари ва болалар боғчаларида алоҳида эътибор бермоқ лозим. Бу борада, айниқса, болалар боғчаси бой имкониятларга эгадир. Зотан, болалар боғчасидаги ҳар бир машғулот ва машғулотдан ташқари тадбирлар учун ишлаб чиқилган дастурларни ўрганар эканмиз, уларда тарбияланувчиларни Ватан туйғуси руҳида тарбиялашга қаратилганлигининг гувоҳи бўламиз. Кўплаб моҳир тарбиячилар ўзларини педагогик фаолиятлари жараёнида бу имкониятлардан моҳирона фойдаланиб ишламоқдалар. Бундай тарбиячилар қаторига кўқон шаҳар ХТБга қарашли 4-сонли мактабгача таълим муассасаси тарбиячиси Мамаризаева Гулшаной, 37-сонли мактабгача таълим муассасаси тарбиячиси Усмонова Хумарой, 64-сонли махсус боғча - мактаб мажмуа тарбиячиси Назирова Шодмонойларни кўрсатиб ўтиш мумкин. Бу тарбиячилар ўз фаолиятлари жараёнида тарбияланувчиларда Ватан туйғусини тарбиялаш мақсадида ота-оналар, отлиққа олинган мактаб ўқитувчилари билан ҳамкорликда мустақиллик куни, миллий байрамлар, хотира куни, ҳосил байрами кабиларни нишонлашга доир тадбирларни амалга ошириб келишмоқда. Энг муҳими, улар ҳар бир машғулот жараёнида тарбияланувчиларнинг она-Ватан ҳақида тушунчаларини янада бойитиш мақсадида суҳбатлар, шеърхонлик кечалари, сайрлар кабиларни амалга ошириб келишмоқдалар. қуйида 64-сонли махсус боғча-мактаб мажмуасида

14январь – Ватан ҳимоячилари кунига бағишланган инклюзив тадбирни келтирмоқчиман.

Тадбир номи: Ёшлар - Ватан ҳимоячилари

Тадбир мақсади: ўқувчи-тарбиячиларда ватанга муҳаббат туйғусини шакллантириш.

Тадбир тури: инклюзив ва дифференциал.

Тадбирни ўтказиш жойи: мажмуа мусиқа зали.

Тадбир учун зарур жиҳозлар: DVD диски, арқонлар, скамейка, тўпчалар нарвон.

Тадбир иштирокчилари: мажмуа (ногирон) болалари ва соғлом ўқувчилар, мажмуа мудираси, ўқитувчи-тарбиячилар, ота-оналар, мажмуа ўқувчи-тарбияланувчилари, меҳмонлар.

Тадбирнинг бориши:

I. Кириш: табрик қисми (мажмуа мудираси тадбирни очади ва барчани табриклайди).

II. Асосий қисм: байрамона кийимда қўлларида гуллар билан ўқувчи-тарбиячилар мусиқа садолари остида залга кириб келишади. Белгиланган жойларга ногирон болалар жойлашадилар. Соғлом болалар эса тик туришади.

1-бошловчи: Ассалому алайкум ҳурматли устозлар, меҳрибон ота-оналар;

2-бошловчи: азиз ака-укалар, опа-сингиллар, қадрли тенгдошлар;

1-бошловчи: бугун 14-январь - Ватан ҳимоячилари куни. Бугунги тантанали байрам билан барча ватандошларимизни чин юракдан муборакбод этамиз!

2-бошловчи: шу жумладан ҳурматли оталаримизни, ака-укаларимизни, барча ватан ҳимоячиларни қутлаймиз.

DVD диски орқали Давлат мадҳияси янграйди (ҳамма ўнг қўлини кўксига қўйиб мадҳияни тинглайди)

Ўқувчилар навбатма-навбат шеър ўқишади:

1-ўқувчи:

Ватан сўзи нақадар улуғ,  
Гуллар ҳам ожиз уни айтганда  
Ватан қадами бунчалар кутлуғ,  
Севинчга тўламан шеърлар битганда

2-ўқувчи:

Ватан, остонанг эрур тиллодан,  
Чунки заминингда жасурлар ётур.  
Ватан қадами бунчалар кутлуғ,  
Жаннат боғларида ғазаллар битур.

3-ўқувчи:

Ватан мадҳингни куйлайман мен,  
Шамолда тебранган бешик каби гул.  
Ватан эртангни ўйлайман мен ҳам  
Интиланган боланинг орзуси каби.

4-ўқувчи:

Ватан номингни улуғлар ҳамма,  
кўлидан келганча ишлар қилишиб.  
Ватан сенинг ўғлонларинг ҳам,  
Чегарада маҳкам, сергак туришиб.

5-ўқувчи:

Ватан пойингга гуллар тўшайман,  
Тупроғингни авайлаб кафтимда тутиб,  
Ватан, жонингга жоним қўшай мен,  
Энг яхши кунларни бағрингда кутиб.

6-ўқувчи:

Ватан сени деб Чўлпонларинг ҳам,  
Жонини фидо қилдику ахир.  
қара шунчалар буюк экансан,  
Темуринг тинчликни айлади зоҳир.

7-ўқувчи:

Ватан сени таърифинг узок,  
Минг йиллик қаърига бориб тақалар.  
Ватан, сенинг замининг узра  
Минг бир хил жилода нурлар таралар.

8-ўқувчи:

Тўмарис сени деб қилич тутганда,  
Нега мен қалбимдан шеърлар айтмайин  
Ватан, ўғлонлари шаънига бу кун  
Кўнглимдан, дилимдан куйлар битайин.

1-бошловчи: 1991 йил, 1сентябрь Ўзбекистон Мустақиллиги куни деб эълон қилинди. Энди бизнинг Ватанимиз озод, мустақил бўлиб олди.

2-бошловчи: мустақилликка эришган жонажон ватанимизни раванқ топтириш, халқимиз олдидаги энг биринчи вазифа саналади. Шу мақсадда 1991 йил 14 январь Ватан ҳимоячилари куни деб эълон қилинди.

(Жанговор мусиқа садолар остида мажмуа ўқувчилари спорт ҳаракатларини бажаришади, яъни деворга ўрнатилган нарвонга чиқиб тушишади).

1-бошловчи: Ўзбекистон Республикаси ҳарбий қўшинлари ўз юртларини ташқи душманлардан ҳимоя қилишни олдиларига вазифа қилиб қўйганлар.

2-бошловчи: Бепоён Ватанимизнинг кўз илғамас сарҳадлари, чегаралари дахлсизлигини таъминлаш, ватан ҳимоячиларининг асосий бурчидир.

9-ўқувчи:

Тўмарислар, Широқларнинг қонидан томган,

Неча-неча мард ўғлонлар жонини берган.

Тоғларида боболарнинг излари қолган,

Мустақиллик мангу бўлсин Она-Ватаним.

10-ўқувчи:

+адим Турон бердинг кўплаб улким донони,

Хоразмию, Берунийю, ибн Синони.

Бутун қалбим билан тинглай ўтмиш садони,

Истикболинг қутлуғ бўлсин азиз Туроним!

11-ўқувчи:

қоялару далалардан чегарамиз ўтади.

Ватанни ҳақиқий мард, душманларга талатмас,

Ўз юртининг боғларига,

ғанимларни йўлатмас.

12-ўқувчи:

Бепоёндин осмонимиз, тиниқ , зилол сувимиз,

Ўзбекистон равнақ топсин, шундай орзуимиз

Ватанимга қасд қилганлар, ниятига етмайди,

Мустаҳкамдин чегаралар, бирор душман ўтмайди.

1-бошловчи: 1991 йил 1сентябрь мустақиллигимизнинг эълон қилинган кунида жонажан Ўзбекистонимизнинг душманлари борлигига ҳеч ким ишонмаган эди. Минг афсуски, Ватанимизни кўролмаган ёвуз кишилар ҳам учраб қолди.

2-бошловчи: 1991 йил 16 февраль куни Ватанимиз пойтахти Тошкент шаҳрида террорчилик ҳаракатлари амалга оширилди. Бунинг натижасида кўплаб ватандошларимиз ҳалок бўлдилар, бинолар вайрон қилинди. Тинчликсевар ўзбек халқи учун бу кутилмаган ҳодиса эди.

DVD диски орқали “Февраль воқеалари” номли қисқа хужжатли фильм намойиш этилади.

1-бошловчи: Бу сингари нодонликни халқимиз қаттиқ қорлади. 1991 йил ва 2000 йил ёзда Ўзбекистоннинг чегаралари террорчилар томонидан бузилди. Ватан ҳимоячиларидан бир қанчаси бевақт ҳалок бўлдилар. Биз бу

ватандошларимиз билан фахрланамиз. Уларнинг хотираси қалбимизда мангу яшайди.

2-бошловчи: Яхшиямки, бахтимизга ватан ҳимоячилари, посбонлари, мард ва жасур ўғлонлар, ҳуқуқни ҳимоя қилувчи органлар, ички ишлар бўлими ходимлари бор экан.

Ватан ҳимоячиларининг саъйу-ҳаракатлари, ўз ватанига бўлган меҳрумуҳаббатлари бор экан.

DVD диски мусиқа садоси остида аввал соғлом қизлар бадий гимнастика ҳаракатларини рангли ленталар ёрдамида, сўнгра ногирон қизлар ўтириб тўпчаларни юмалатиб турли ҳаракатларни бажаришади.

1-бошловчи: Тарихдан аёнки, халқимиз бошига не бир тўфонлар тушганда унинг озодлиги, осойишталигини ҳимоя қилишга отланган мард фарзандлар номи ҳамиша ёт этилади.

2-бошловчи: биз Тўмарис, Спитамен, Муққана, Жалолоддин Мангуберди Амир темур каби довурак, жасур, ватанпарвар саркардаларнинг ворисларимиз. Уларнинг ҳаёт йўли, қаҳрамонликлари барчамизни онаюртимизнинг беғубор осмонини ва осуда ҳаётини қадрлашга, оналаримиз, опа-сингилларимиз, оиламиз бахт-саодатини фидоийлик билан ҳимоялашга даъват этади.

Тадбир иштирокчилари ҳамкорликда “Ҳеч кимга бермаймиз сени-Ўзбекистон” кўшиғини куйлашади.

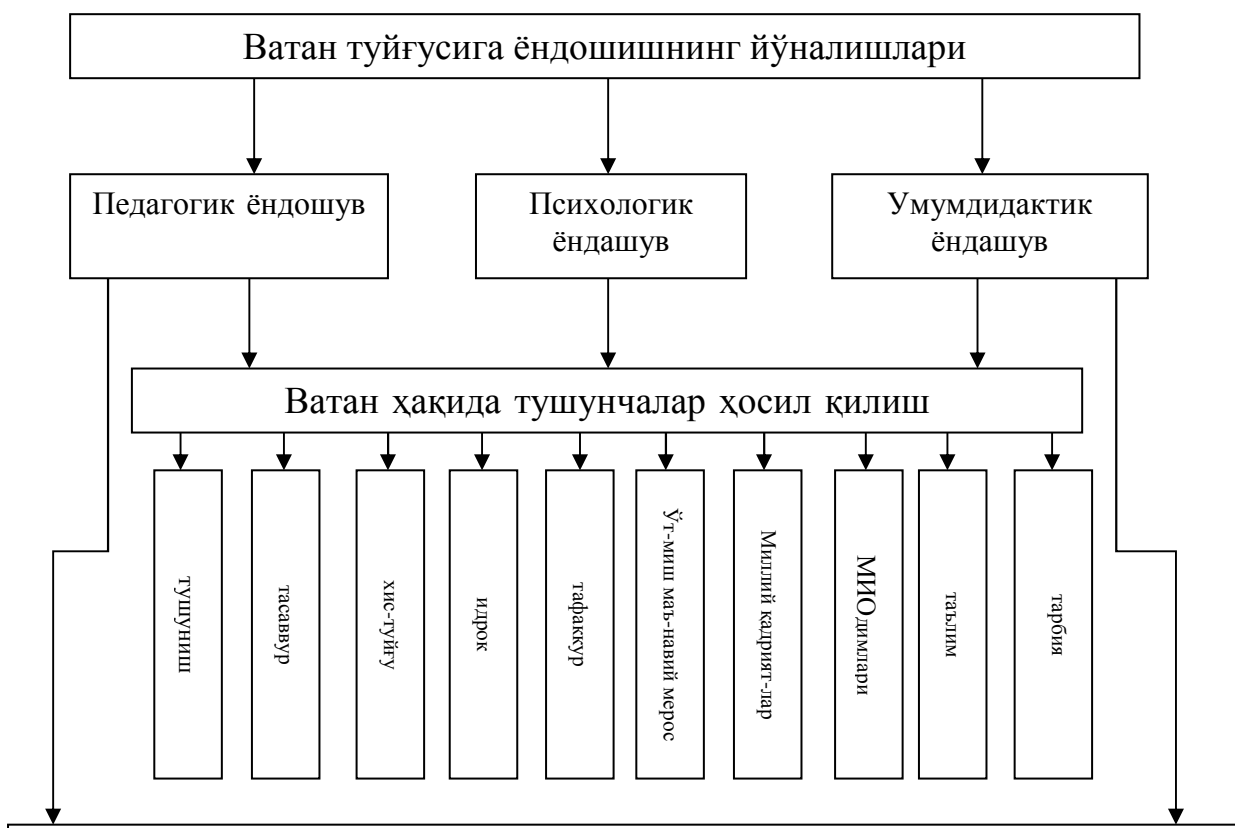
Бошловчилар: асрлар оша Ватанимиз кудрати янада юксалаверсин, юртимиз обод, ҳаётимиз фаровон бўлсин!

Тадбир иштирокчилари сахнага чиқиб, биргаликда шундай дейдилар: Ватан ҳимоячилари куни муборак бўлсин, азизлар!

III. Яқуний қисм: Мажмуа мудираси тадбир иштирокчиларини табриклаб, совғалар тарқатади.

Ўтказилган тадбирдан кўриниб турибдики, уларда мажмуа болаларни ватан туйғуси руҳида тарбиялашга гувоҳ бўламиз.

Мавзуга назарий ёндошиб, унинг технологик кўринишини қуйидаги чизма орқали келтиришни жоиз топдик.



Хулоса қилиб айтганда, ватан туйғуси мафкуравий тарбиянинг марказий қисмини ташкил қилиб, у ўсиб келаётган ёш авлод комиллигини ифодалайди. Шу боисдан ҳам ҳукуратимиз ўзининг кундалик фаолиятида тарбиянинг бу қисмига алоҳида аҳамият бериб келмоқда.